...дка из гар-
..., а после 4 нов За
...ки пут 30 нов.

...у прима уредништво, све
...оште; а у Београду раз-
...ситель Напредка.

НАПРЕДАК.

ЗЕМЛЯМА
На годину 10 ф., на пол. год. 5 ф., на четврт 2 фр. 50 новч. а. вр.
У СРБ. КНЕЖЕВИНИ:
На годину 100 гроша, на пол. год. 50 гр., на четврт год. 25 гроша.

Уредништво е у господской улици, преко од ерменске цркве, код „тигра.“

...ОЙ 125. У НОВОМЕ САДУ, У ЧЕТВРТАК 5. НОВЕМБРА 1864. ГОДИНА XVII.

Као што се често догађа, да усред найважнїих посала наступи єдан тренутак, у коме сав посао као на нечию заповест стои, тако и сад у овом тренутку изгледа ситуация европска мирна, ништа се на њой по изгледу жешће некреће, али опет зато ние ни найманѣ ясния. Ипак да из хаоса различитих вести найважние саобштимо.

Биће свакоме чудна вест, коя е последньих дана искрснула, да то єст Русия намерава посредовати, или да већ посредує међу Турином и Римом, како би Рим задобила за септембарски уговор; с друге стране да она посредує међу Француском и Аустриом, опет ради Италие, и мисию за тай посао да има руски царевић, кои е данас у Турину. Колико смо у данашнѣ време вични свачему, ипак нам ова вест изгледа, да хоће да ма какву важност политичну даде путованю рускога царевића.

Што пре рекосмо, да Наполеон уме болѣ но ико двоструку игру играти, то се осведочава и данас при талиянском питаню. Министар Друен вели єдно, а друго кажу люди, за кое се зна, да их е цар упутио, и друго чини „Монитер“ на изричну заповест цареву. Друен доказиваше, да е Нигра у своїой (познатой нашим читаоцима) депеши мало претерао у представляню тока погађаня француско-талиянскога, а „Монитер“ саобштава без икакве примедбе Нигрову исту депешу, што ће рећи, да е одобрава и потврђує. Исто би после са депешом Друеновом (кою е писао услед Нигрине депеше) и ђенерала Ламарморе, коіом е одговорио Друену.

Из свега би се дало то заключивати, да ће Друен иступити из министарства, и збиля, већ му траже заменика, а иступаню његовом даю рок после свршене дебате у туринском парламенту о септембарском уговору.

О конгресу и паки рекоше єдну. Кажу, с єдне стране, да се о томе разговарао цар Наполеон са старим белгиским кралѣм, и да е овай показао велику волю за ту ствар. С друге стране веле, да се кнез Горчаков за бавлѣня свога у Берлину такође разговарао о конгресу са Бизмарком и рекао, да е Русия готова доћи на конгрес, ако дођу и друге силе.

Мир са Данском подписан е, али измирио ние никога, него тек сад у Немачкой починю немири. Пруска иште, да бунд извуче свою войску из Холштина, а бунд неће то да учини, ер се бои, да ће Пруска онда Холштин за се задржати; Аустрия пак неизражава се ни за єдну ни за другу страну. Лауенбург хтео би под Пруску доћи, али Аустрия то неће. Код ове неслоге появлює се Наполеон и опет; веле, да он жели наново предложити, да се у Шлезвику и Холстину народ пита, кога ће да припозна као наследнога свога господара.

Досада е Наполеон по могућству гледао, да с Енглеском у добром дослуку остане; сад ће канда и тамо да почне бушити. Ирци се одавно туже, да им англикански Енглези угнѣтаваю народност, єзик и римокатоличку веру. Сада ће из Париза да се пусте акта нека против Енглеза и ньиовога поступаня у Ирской. Хоће Наполеон свима да покаже, да им зна наћи слабу страну: Аустрии Италию, Русии Польску, Немачкой Райну, Енглеской Ирску — само он стои недирнут!

Док у Европи ствари све већма заплећу се, Русия се полагано, али поуздано шири по Азии. Сада являю, да е ђенерал Чернаев 23. окт. на јуриш отео Чемкент, кои су бранили Коканци са 31 топом. Чемкент е у срцу независне Татарске.

Конгрес европски.

I.

У последнѣ време ние се престаяо поминяти конгрес, као средство за решенѣ и уређенѣ различитих питаня, коя притискую Европу. Говори о конгресу баш последньих дана узели су вид такав, да се може помислити, да се збиля око тога почело од меродавних страна радити; француски цар и белгиски краль, веле, сложили су се, да се свойски заузму за ову ствар; у Бечу, где су се увек противили конгресу, починю у последнѣ време гласови излетати, кои се негрозе више од конгреса.

Како су сви изгледи, да ће питанѣ о конгресу наскоро добити понайважниега значеня у европской политици, биће сасвим на свом месту, ако се вратимо на почетак ове ствари.

24. октобра (5. нов.) прошле године рекао е Наполеон III. у француском законодавном телу велику реч. Польско питанѣ, кое е пре годину дана било на дневном реду европском као „горуће“ питанѣ, даде Наполеону повода, да рекне кою за европско судилиште, као средньи пут за решенѣ польскога питаня у алтернативи рата или ћутаня. Пред тим „европским судилиштем“ имала би се и друга европска питаня решити, „како би се єданпут за свагда угушиле оне метежне стихие, кое на све стране хоће већ да букну“.... Како би „из овог несносног европскога станя, у коме толики живльи на растройству раде, поникнуло ново доба реда и мира.“ Паполеон рече далѣ: „Ние ли дошао час, да се та временом подривена и революцином комад по комад разоравана зграда наново подигне на новим основима? Ние ли преко потребно, да се новим уговорима оно призна, што се више неда порећи, и да се у узаимном споразумлѣню оно учини, што изискує светски мир? Уговори од 1815. године непостое више! Моћ ствари скоро свуда порушила их е или е натерала, да се поруше. Повређени су у Грчкой, у Белгии, Италии, Француской и на Дунаву. Немачка е прионула, да их промени. Енглеска их е великодушно променула одступанѣм іонских острова, Русия их у Варшави гази. Усред тога, где се мало по мало европски основни уговор дере, огромно се крећу буктеће страсти, и на югу и северу иште велики интереси, да се реше. Шта е законитие, шта ли саветние од конгреса? Зар може бити што цельи сходние, него обратити се на савет и разум државника свию земаля, па им рећи:.... Зар да претерано ревнованѣ првих сила непрестано смета напредованю изображеня? Хоћемо ли непрестано подржавати међусобно подозреванѣ и претерана оружаня?.... Недаймо и далѣ превратном духу крайних странака неку привидну важност, противећи се малодушним мудрованѣм законитим народним желяма.... Позив овай, надам се, свако ће примити; одбациванѣ би предпоставляло тайне намере, кое несмеду на видик.... Два пута стое отворена: єдан води к напредку чрез изравнанѣ и мир, други води по несрећи к рату због усиляваня, да се прошлост одржи, коя се руши.“

„Я говорим у име Француске!“ завршио е Наполеон III. свою престолну беседу, давши овой тиме характер манифеста од стране Француске осталой Европи.

Сви знамо, какво е упечатлѣнѣ имала ова беседа француского цара. Сваки стаде изненађен, неки се порадоваше, неки уплашише, неки подозреваше и сумняше.

Од Наполеона се увек найнеобичние очекивало, ма да му посао изгледаше, као да е сасвим прост и природан; тако и с овом његовом беседом нису знали, на чему су: е ли то само Наполеонов маневар какав, или ће збиля да буде инаугурация нове ере у Европи; да ли он иде збиля за обштим правим миром, или има само себичне цельи пред очима.

Одмах после беседе свое разаслао е Наполеон позивнице на конгрес његов; он е позивао владаоце на овай састанак у Паризу, да би се тим „увеличала сяйност конгреса.“ Брой позивница изнео е тек 20; позвани су били само цареви и кралѣви, немачки бунд, Швайцарска и папа; остала „ситна господа и господари“ остали су у „публици!“

Ние прошло било ни месец дана од дана беседе Наполеонове, а већ се знало, да од конгреса нема ништа за ланску годину.

Тад изиђе у Паризу брошура „Наполеон III. и конгрес.“ За ову се каже, да е сам цар редиговао. У ньойзи су мотиви и оправданѣ царевом последнѣм кораку и доондашньой политици; она е хтела Европи мало болѣ расветлити целу ствар.

Брошура ова казала е, да Наполеон хоће светски мир средством конгреса или рат; она е прорицала рат на пролеће 1864. године, ако се неби конгрес састао; начин за решенѣ данашньих европских питаня наговестила е брошура речима: „што е потреба, што е преко нужно, то су области, границе, у коима само стоплѣни народи живе, или такови, кои се могу стопити;“ напоследку рече та брошура, да рат треба започети пре но што се избрисало упечатлѣнѣ цареве престолне беседе.

Од рата, кога е брошура прорицала, неби ништа, а до данас ни од конгреса.

У децембру пр. г. распослао е француски министар иностраних послова, Друен, єдну окружницу, коя е била као нека модификация царевога програма и позива; у той окружници позивао е Друен владе европске, да се састане конференция ньиних министара, како би се дошло до споразумлѣня. Министар Друен Делвис казао е, да би после ове конференције био ужи конгрес, то єст без оних сила, кое неби на њега пристале.

И то остаде без успеха. Од конгреса неби ништа; с концем ланске године готово се ућутало било о њему.

Сад е свет очекивао, да ће Наполеон о новой години приликом представляня дипломатскога тела рећи кою, као оно о новом лету 1859, кад е после његовога поздрава аустриском посланику следовао рат у Италии.

Али и овай поздрав о новой години гласаше сасвим умерено, миролюбиво, ништа се ни издалека ние наговешћивао конгрес, чисто изгледаше, да би и сам Напплеон готово рад био, да се престане говорити о овой ствари, коя е тако мало одзива нашла.

Летос овда онда наговести француски кабинет поводом немачко-данске распре, како би се све то найболѣ могло удесити на каквом конгресу; но и то остаде с истим успехом.

Али има неких ствари, кое се ћутанѣм неће избрисати. Наполеон сам казао е, да е у име Француске говорио; програм његов био е тако решителан, претня са ратом тако озбиљна, да се неможе мислити, да ће мудри и лукави француски цар ризикати, да се изложи порузи његових противника, презираню његових присталица.

Ако небуде конгрес, онда ће бити рат, рече Наполеон.

Сам е себи ставио врло мучну алтернативу.

Његови досадашньи поступци одликовали су се половношћу. Овамо кокетує са демократиом, с друге стране представля кабинетима, да су његови интереси исти као и ньиови; папу чува, Талиянима обећава помоћ за слободну Италию до ядранскога мора; с Русиом тражи савеза, Поляцима показує найтоплие симпатие. Єсу ли код оваких найпротивниих ствари посумняли у њега, учинио е штогод, да би сумню ову одклонио; єсу ли Французи почели роптати, што им е тако стеснио слободу у унутрашньости, потражио е рата у Китаю у стражньой Индии, у Мехику и на афричкой обали, на кримском брегу и ломбардской равници, да би занимао свое Французе, он им е дао нове славе заставама — одклонио е за час грозеће незадовольство свога народа.

Али половним, полиятивним средствима непостизаваю се подпуни успеси. Неповеренѣ е овладало свуда против Наполеона; Французи су сити већ неплодне славе, коя е већ са толиким жртвама скопчана; они траже да Наполеон испуни єданпут обећанѣ свое, те да слободом „крунише здание“ државнога развитка у Француской; демократия га немилує, што е на руци реакции у многой земльи.

Конгрес или рат — Наполеон е сам казао.

Небуде ли конгреса, Наполеон починѣ рат против сила, кое су конгресу противне; небуде ли конгреса, онда ће бити с єдне стране коалиция њему противних држава, да га сруше, с друге стране революция од демократске партие. И єдни и други

наситили
ли конгреса, пред [illegible] трофа у
Европи, у коіой ће Напо[illegible] играти врло важну, можда трагичну улогу.

Осврнемо ли се по Европи, видимо свуда найнезгодние станѣ, нерешена питаня, нове идее и стара начела, коя траже себи важности, међу народима и владама неслаганѣ, међу државама неповеренѣ и ревнованѣ, свуда клице новом животу, свуда распаданѣ старога станя, али свуда и заметке найозбильниим катастрофама и сукобима.

Социално питанѣ, финансиско станѣ, уставни послови, потраживанѣ природнога права свога од стране народа; исток на прагу найвећега преврата, Италия у грозничавом расположеню, Рим у великой кризи, Немачка узбуђена — и сва она друга маня и већа „питаня", коя недаду Европи ни тренутка мира, све то громовитим гласом иште решеня, све то куца яче и яче на вратима европским.

Доста е само споменути главне ране, од коих Европа болуе, доста е сетити се само на едно или друго питанѣ, кое толико пута затуткавано непрестано новом снагом истиче се, па да се види, какав велики посао имао би конгрес европски свршити, какве силне интересе измирити, међу собом изравнати, задовольити.

Чим су позиви Наполеонови за конгрес прошле године распослани били, Италия е прва била готова на конгрес доћи. Русия е већ пре тога била поводом догађая у Польской изразила се, да е готова польску ствар изнети пред европски конгрес, али да се онда на конгресу и остала нерешена питаня европска претресу. За Пруску су изгледи били, да би пристала на конгрес. Енглеска пак и Аустрия, коя е лане у свему гледала да с Енглеском остане у приятельству, одговорише, да немогу доћи на конгрес.

Овако су главне силе европске одазвале се у први мах позиву цара француского. Истина кроз годину дана изменила се у неколико ситуация, али никако у толико, да би се могло мислити, да би позване силе пристале на предузиманѣ свиколиких питаня европских, од коих се некоя некоих сила преко тичу.

Само едно питанѣ да споменемо: польско. Како ће се то предузети на конгресу? А да е и оно рана една у европском телу, то нетреба ни споминяти. Неће ли Русия казати, да е то нѣно унутрашнѣ питанѣ, у кое се нема нико мешати, као што е лаче збиля на западнячке претнѣ и одговорила? Неће ли рећи, да су Поляци „народ, кои се може стопити с руским?" А како ће се према томе питаню понашати Пруска? Како ли Аустрия?...

А источно питанѣ? — Може ли се ту очекивати, да ће се укрштени найразличнии интереси моћи толико изравнати, да се ово питанѣ не реши, него само припусти на претресанѣ?

Па немачко питанѣ? Зар народ од 40 милиона да се опет има задовольити оним, што му наметну?

Пак, да нерећамо друге ствари, може ли папа, као глава римске цркве, седити за едним столом са анатемисаним Виктором Емануилом, кои му е присвоио четири петине од државе нѣгове? А зар се без папе може уредити талиянско и римско питанѣ, кое се на конгресу неби могло обићи? Та папа е протестовао против заключеня бечкога конгреса од 1814. и 1815. године, а тай исти конгрес повратио му е световну власт и дао му скоро шести део од Италие у државу! Да шта би тек било, кад би конгрес што без нѣга, а о нѣму, решио, пак іош на нѣгову штету? —

Узме ли се дакле све у обзир, нема изгледа, да ће што бити од Наполеоном III. предложеног конгреса.

Небуде ли пак од конгреса ништа, онда ће бити рат — рекао е сам Наполеон.

Ал' ако се ипак сакупи конгрес?

Државни савет.

После свечанога призивания у цркви Св. Стефана одпочела е 31. окт. трећа сесия државнога савета.

У господском дому поздравио е председник кнез Ауерсперг збор, споменуо е сяйне успехе аустриске войске на мору и на суву, рече, да ће господски дом и у овой сесии заузимати се за користи целе државе и поединих земаля. Затим отвори седницу, позиваюћи чланове за понедельник на свечано отваранѣ райксрата чрез Н. В. цара.

У посланичком дому поздравио е председник Хазнер. Рече, да е нужно изравнати противна начела, да се неби дошло до судара трагичног; унутрашня питаня решиће се, ако и после дужега времена; данас стое ствари болѣ, но пре 3 године; држава мора напред; он се узда у бу[illegible]трии е тежина у Немачкои; Аустр[illegible] треба[illegible] снагу да прикупи у унутрашньости, ер [illegible]ена: немачка политика унутрашня е политика.

Пошто е председник іош явио, да ће у понедельник Н. В. цар држати у ц. двору престолну беседу, закаже идућу седницу на среду и тим се сврши седница.

Приметило се, да е сада око райксрата много манѣ света било но лане; галерие такођер биле су празне. Посланици су већином у фраку. Некои Поляци (свега их е дошло 9) носе народно руво, Ердељци из мађарских округа носе мађарско руво са калпацима. Од Чеха ние нико дошао. Говори се, да ће они поднети изяву, зашто нису дошли.

Матица Србска.

Трећа седница књижевнога оделѣня 3. октобра 1864.

Члан Ђорђе Вукићевић предлаже, да се пре свега означи делокруг књижевног одбора, кои е по 22. чл. устава матичног позван, да обавља текуће послове књижевног оделѣня у кругу, кои му књижевно оделѣнѣ назначи, и чита свой предлог из 11 точака о делокругу књижевнога одбора. — Прегледаће га и свое мнѣнѣ нѣму поднеће: др. Светозар Милетић, Іоксим Новић, др. Стеван Павловић, Ђорђе Вукићевић и Глиша Гершић.

Високопреосв. г. председник друштва позива књижевно оделѣнѣ, да себи подпредседника на годину дана избере у смислу чл. 9. устава, и предлаже за избор дра Данила Медаковића, дра Светозара Милетића и др. Стевана Павловића, а тако исто ради обавляня текућих послова књижевног оделѣня књижевни одбор. — За подпредседника књижевног оделѣня изабран е едногласно на годину дана др. Светозар Милетић, а у књижевни одбор долазе местни чланови књижевног оделѣня.

Предложиће се главной скупштини, да се поново распише награда од 40 дуката за систематски написано економско дело, кое ће моћи народу нашем за правило бити у свакой струци газдованя.

Прва седница књижевног одбора 31. октобра 1864.

Подпредседник књижевног оделѣня, др. Светозар Милетић, захвалююћи се на почасти и на повереню, што е за подпредседника изабран, напоминѣ, да с почетка ние у намери био примити се подпредседништва, и то поглавито с тога, што се од књижевног оделѣня много изискуе, а овамо су материялне снаге друштва мале, да би се с њима могла иоле каква огромния радня предузети, а уз то му намеру поколебала била поцепаност, сумньиченѣ и пребациванѣ, да се у Матици ништа неради; али да су га садашнѣ околности матичине приморале, да се ипак тога званя прими, и да ће га потоме по свом найболѣм знаню савесно одправляти, докле год и други чланови волѣ к радньи показивали буду. Према томе, напоминюћи, да е тежина Матице Србске у књижевном оделѣню, а тога опет у књижевном одбору, позива чланове, ма се иначе у другом коем погледу и неслагали, да само књижевни напредак друштва пред очима имаю и да се сви сложно заузму и настое, да радня њиова одговори достоянству књижевнога друштва, да радньом своіом задобию поверенѣ у народу, како би га на материялне жртве у корист друштва приволели, и да се и старе и младе снаге потруде великом задатку матичином сложно и заеднички одговорити, сваки по свом найболѣм знаню и увиђеню.

Предлог дра Светозара Милетића, Іоксима Новића, дра Стевана Павловића, Ђорђа Вукићевића и Глише Гершића о делокругу књижевног одбора прима се са неким изменама и поднеће се ради усвоеня књижевном оделѣню.

Подпредседник књижевног оделѣня др. Светозар Милетић предлаже, да Матица уз Лѣтопис, кои би имао бити чисто научног и поучног садржая, издае и едан лист књижевног и забавног садржая и то трипут на месец под надзором књижевног одбора. — Прима се, и одређую се, да програм за тай лист зготове ови чланови друштва: др. Светозар Милетић, Іоксим Новић, др. Стеван Павловић, Ђорђе Вукићевић и Глиша Герщић, и да му и садржай означе, као и начин излаженя, колико ће новаца на издаванѣ требовати, и обшту меру, по коіой ће се у нѣга примлѣни чланци награђивати.

После подужег разговора, хоће ли Лѣтопис іош за ову годину по старом начину изаћи или не, би решено: да Лѣтопис већ и за ову годину по чл. 22. устава под надгледанѣм књижевног одбора изаће, и то само у едной свесци, али коя ће по ве[illegible] све [illegible]
седници књижевног од[illegible]

У смислу заключеня г. [illegible]
има књижевно оделѣнѣ са [illegible]
свой предлог у обзиру преиначеня Тек[illegible]
дения главной скупштини поднети, одре[illegible]
ту цель од стране књижевног одбора чл. [illegible]
Светозар Милетић, Петар Нинковић и др [illegible]
Павловић, кое се и управляюћем одбору са[illegible]
с тим позивом, да и он од свое стране од[illegible]
дреди, кои ће се ради зготовлѣня споменутог [illegible]
лога у договор ставити са члановима, кои с[illegible]
књижевног одбора за тай посао одређени.

Іоксим Новић Оточанин поднаша свое од М[illegible]
тице са 40 дуката награђено дело: „Капетан Р[illegible]
дич Петровић и покрштеница Зорка", кое ће неш[illegible]
више од 5 печатаних табака изнети, за 60 ф. а.
на одкуп, тако да то дело после матичином свои[illegible]
ном постане. — Поднеће се књижевном оделѣню
с тим предлогом, да прими понуду пишчеву.

Ц. руско посланство у Бечу шалѣ за матичину књижницу: Записки одесскаго общества исторіи и древностей. Томъ пятый. Одесса, 1863.

Михаило Раевски, прота при ц. руском посланству шалѣ: Жизнь графа Сперанскаго. Томъ первый и второй. СПБ. 1861. — L'union chrêtienne journal hebdomadaire. Paris 1859 – 1860. Nr. 1—52. и ове броеве „Дня": 20 – 27, 31—41, 44—50. од г. 1862, и 4, 6 – 10. од г. 1863.

О. Боћански из Москве шалѣ преко Михаила Раевскога ове књиге: Чтенія въ императорскомъ обществѣ исторіи и древностей россійскихъ при московскомъ университетѣ. 1860. Кн. 2—4. Москва. 1861. Кн. 1—4. Москва.

Н. Ѣ. Вукићевић покланя: Милана приповедка за младежъ и за родителѣ по немачкомъ дѣлу Хр. Шмидта посрбио Н. Ѣ. Вукићевић. У Н. Саду 1862. — Огледало христіянске добродѣтельи саставлѣно изъ житія светыхъ. Трудомъ Н. Ѣ. Вукићевића. У Бечу. 1863.

Управа карловачке гимназие шиле Програмъ велике гимназіе карловачке за школску годину 1864. Год. X. У Карловцы 1864.

Дамян Павловић покланя: Торквато Тасо, позориштна игра у пет радња од Гета, превео Дамјан Павловић. У Н. Саду. 1864.

У Новом Саду 4. нов. На изяву г. дра. Іована Хаџића у данашнѣм нашем листу имамо приметити, да нам е она нотиция о некидашньой седници књижевнога одбора Матице Србске доставлѣна од поуздане стране, шта више, ми сами имали смо у рукама концепт онога писма, кое е књижевни одбор Матице Србске заключио послати уредништву „Србобрана," и у томе концепту такођер су и оне речи, за кое каже г. Хаџић — Светић, да се нѣму подмећу. Душа валя, морамо и то приметити, да е г. Хаџић — Светић и на споменутом концепту нашао за нужно исту поправку нѣгових речи искати, као што е у своіой данашньой изяви саобштава.

— У прошлу неделю прошао е преосв. г. владика пакрачки, Никанор, на пароброду путуюћи у Беч, да Н. В. цару захвали на наименованю за епископа славонскога. Са г. епископом путоваће и г. архимандрит бездински Антоние до Пеште.

— Друга беседа с игранком, кою дае г. Даворин Єнко са новосадском певачком дружином, биће у среду 11. о. м. у дворани код „царице Єлисавете".

— Од данас починѣ важити други ред пловидбе пароброда по Дунаву, као што се из онога у данашнѣм брою Напредка може видити.

ДОПИСИ.

*** Из **Бачке**. Читаюћи 121 брой „Напредка," дођох на допис под К. Д. из Срема. Дописник исти вели, да е читао много о поболшаню материялног свештеничког станя и уедно дае и свое мнѣнѣ у истой ствари. Рад би, да одговорим у неколико речи истом г. дописнику. Но кад ћу већ да поведем реч о свештеничком станю, то немогу пропустити, да се не упустим и опширние, не само о материалном него и о душевном станю и душевном поправляню нашега свештенства. Зато ћу вас молити, г. уредниче, да ми мало места у вашем листу допустите. Ако што неуместно речем, мило ће ми бити, ако ме ко поправи.

Г. дописник „К. Д. вели, да умаляванѣ парохия неби било сасвим нужно, ербо мисли, да треба видети, колико домова кои свештеник може обслужити, толико да му се да. Ако ћемо узети умаляванѣ парохия с те стране, онда одобравам из-

[illegible]аљда [illegible]о код свештеничког; али [illegible] нигде таког звания, где се манѣ [illegible] свештеничког. Од свештеника изи[illegible], да он не само у определѣно време дела и [illegible]ад своим стадом, него и изван определѣног [illegible]ена. Он треба даню ноћу да ради о свом по[illegible]еном му народу, он треба да употреби сваку [illegible]лику, да своим парохиянима рекне кою спасо[illegible]сну реч, да их обучи примером, а и делом. Ко[illegible]ико се пак ту изискуе од свештеника, то може сваки знати. Ако г. дописник у „свима потребама християнским“ мисли само досаданю радню веће чести наши свештеника, онда заиста ние нужно три, четир и више свештеника у место, него ни едан, тако рећи, нема доста занимання. Но я нећу да будем претеран. Ако ће свештеник да одправля точно дужности свое, а ту разумевам не церемониялне, него и душевне, то има к томе доста времена, а ако е велико место, нека му се определи капелан. — Но г. дописник вели, да о капеланима нетреба код нас ни саняти. Ту видим, да е исти г. дописник о самой ствари тек овлаш размишлявао.

Сваком човеку урођен е нагон за променом и то на болѣ. На том нагону основани су различити степени у сталежима. Ко хоће на болѣ, тай се труди и дела, да сам себи направи болю будућност. Ко више ради, тай више награде заслужуе. Далѣ видимо у свету, да нема ни у едном сталежу таке наредбе, да над едном задругом има више господара, кои су себи равни, а над собом да немаю главе. То е код нашег свештенства, но сада, у овако запуштеном станю без дисциплине и завора од власти духовне. Код нас су у месту два три и више пароха у едной цркви, еднаки господством, а тако рећи, од свое главе мало зависни. Како се слажу наши пароси, где их има у месту два ил више? Има ли већег раздора у другим сталежима, него код нашег свештенства? Има ли гдегод места, где су само два пароха, а да се слажу и да живе у любави? Какви покора не читасмо већ у самим новинама о нашим свештеницима, где их е више у месту, а какви чуда има што леже под копреном? Служи л' то на утврђенѣ међусобне любави код парохияна? Є ли то за образ и светила народа и стада? Колико се убияю нрави код народа едном само завадом међу паросима! — Кад на то све помислим, онда би се заплакао над оваком жалосном истином. А одкуд то произилази? Из равног господства. Зашто нису у компании солдачкой сами капетани? Зашто е у сваком званию млађи и старии, него да млађи преза од стариег и да му се покорава? Само код нас су пароси еднаки у влади, па и то у такой, где се дужности и по ћудима одправляю, премда би требало по закону, и где се материялни интереси сваки час сударају. Видимо свугде, где се изроди завист о лебу, да е ту одма и свађа. Люди се рађаю са страстима и мало их има, што знаю свое страсти сасвим обуздати. Зато свако друштво уређуе и поставля законе, да се по њима ради, а не по страстима. Зато треба и код нашег свештенства тако удесити, да страсти и интереси не долазе у сукоб. Я мећем случай: да дође едан найчеститии млади парох у место, где е старии свештеник страстан ил у своіой дужности немарљив, шта сад да чини овай? Да се тужи? Видимо, да се и тамо слабо хаснило, где е било таки покора, да е цела општина, тако рећи, тим поступком од цркве отуђена. Или зар може онай християнин ићи с побожношћу у цркву и слушати проповед од оног истог свештеника, кои сам чуда чини, а сада одвраћа од тога християне?

Како звечи реч у пароха: „заштићавайте сироте и удове!“ а он удови у неправду бога продае и кућу и кућиште! Ето таки сукоба имамо доста.

Ако игде треба дисциплине, то треба код нашег свештенства, зашто даклем да небуду и капелани, место сами пароси? Зашто да ние парох глава, а капелан као млађи да слуша? Гос. дописник вели: имаю еднаке потребе. Я мислим, да се награде раздаю не по потребама, него по раду. И зато, што се ненаплаћуе код нашег свештенства — бар у найвишим случаевима тако е — по раду и заслузи, и зато се тако ништа и неради. Кад би се парохие раздавале по заслузи, како е кои просвештен и како проповеда и учи свое стадо, како му предходи примером, и код нас би свештенство стаило на другом степену. Зар овако, кад едан савршено приуготовлѣн богослов добие найуђу парохию, зар ће онда имати волю на проповед, а и времена? Па кад притом нема изгледа на болѣ? Зато треба парохие да су поделѣне на класе. У месту, где е една црква, нек е едан парох, и ако е нуждно, ка[illegible] то по зас[illegible]руд. Ш[illegible]иче плаће капеланске, она ће бити саразмерно са потребом едног родитеља, али увек маня од парохове. Али да остане у месту више пароха са еднаком влашћу, то нит е било добро, као што нам за то сведоче примери хилядама, нит би било добро!

Толико г. дописнику.

Што сам читао досад, све се готово односило на поправлянѣ материялног станя нашег свештенства. Ту потребу увиђали су и наши предци, и приносили на разним саборима зактеваня своя о томе, али на жалост ова захтеваня осташе без успеха.

Ево сада опет диже народ свой глас, да му се испуни та давнашня желя. Какав ће успех бити, незнамо. Дай, боже, да буде найбольи. Я се само сећам из свог детиньства, да сам се разговарао са моим дедом, и да сам га тешио, да ће се поправити свештеничко станѣ — ер и он беше свештеник — и он ми е машуући главом одговорио: „Ей мой синко! и я сам то очекивао и ево у том сам и оседио, дай, боже, да и ти дочекаш; али“ — — и ту се снужди и ућути! — Я мислим, да би се станѣ нашег свештенства лако дало поправити. Већи брой нашег свештенства био би добро наплаћен — велим за Бачку и Банат, а и Срем — за далѣ незнам нећу ни да говорим — само кад би се израдило, да свака општина купи плату свештеничку т. е. бир и штолу. Сесие могу остати, ербо како е на селу живети без сесие, то само селяни знаю. Морамо мислити, да наши свештеници имаю деце, и да е готово половина ђака свештенички сивова, а да школованѣ стои новца, зато свештеник мора гледати, да и што за породицу стече; а из сталне плате и без другог заниманя не може се. — Нећу да се упуштам дублѣ у поправлянѣ материялног станя, ер то нисам намеран, само толико велим, да треба избећи то: да се парох са парохияном сам ненамируе, ер ту бива свакояки случаева.

Како наше свештенство стои на душевном полю, чисто се стидим и рећи. Валяда ни у едном званию нема толико званичника, што нису дорасли своме задатку као у свештеничком. Нигде нема званичника. што су манѣ поняли свой задатак, као што су свештеници, па на жалост то хрђаво душевно станѣ свештеничко тако е дубоко захватило, да е већ у говору што обично, кад отац рече: „неће ми се син да учи, нешто е тупоглав“, а други му на то одговори: „Е па шта ћеш с њиме? подай га у богословию нек буде поп!“

Многи ће ми хрђаво помислити, кад узчита ове редке; али я сам рад да изађем пред свет са истином „ер другче не дођосмо до поправке“. А нек сваки мете руку на срце, па ће доиста признати, да е тако, као што рекох. Да има и честити ђака, кои ил имадоше особиту волю на чин свештенички, или кои из оскудице не могоше далѣ школовати се, те се посветише том чину, то ће сваки признати.

То рђаво мнѣнѣ о задатку свештеничком произишло е и одтуд, што сваки види, да свештеници никад готово не проповедаху слово божие, него мислише, да се дужност нѣгова састои у петраилу, т. е. у самом служеню, а ту, мислимо нетреба велика капацитета.

Но я питам: има ли већег и светиег задатка од задатка едног свештеника? Нѣму е поверен народ, поверено стадо, да га душевно напая, негуе и поправля. Он е у непрекидном додиру са народом; у нѣга гледа народ као у светило, на нѣга се угледа, у нѣга се узда душевном спасеню, он му е лествица по коіой се пенѣ до неког вишег блаженства. Свештеник е простом човеку представник найвишег научног савршенства, узор правде и поштеня. Представимо сада себи едну општину, где свештеник овим захтеваньма найманѣ одговара, како ће да напредуе? —

Нека сваки промисли, шта се много изискуе од свештеника, па ће му бити доста одговорено. Но где е томе први узрок? од почетка! Валя погледати, где се наши свештеници изображаваю за свештеника, и где се приуготовляваю, т. е. погледаймо на богословию. Незнам како ћу моћи истинито описати жалосно станѣ наше богословие. Слушали смо по где што већ и у новинама, али опет не у целой обширности. Можда ил' нехтедоше ил' се стидише казати како е у ствари. Но кад хоћемо да претресамо свештенство, морамо се повратити на богословию, да видимо тай велики завод, где се и како се уче и просвећаваю светила народна. —

О томе ћу други пут, а што рекнем, рећи ћу истину, као што есте.

[illegible]овембра. Од два дана б[illegible] српског народног позоришта, [illegible] прстић, и данас е возном поштом одпутовао у Сомбор, од куда ће наставити пут у долню Бачку и Славонию.

Пре него што ћу вам резултат бавлѣня нѣгоговога саобштити, допустићете ми, да наше мнѣнѣ и примедбе изложим.

Прво и прво, имамо приметити, да г. Крстић овде, као и на више места, препоручително писмо од позоришћног одбора затекао ние, кое е већ една велика погрешка и немарност. Далѣ: где читамо и шта знамо о радньи овога г. агента, кое би нам повереня давало у нѣга и уедно правдало радню нѣгову? Зна ли економски одсек, да е овай позоришћни завод, око коега и за коега се труди исти агент, обштенародни завод, и да народ жели и праведно захтевати може, да му се пред очи явно и чисто сва радня око тога завода поднесе? А ми тога не видимо и немамо: ко онда да има поверенѣ спрам такове раднѣ? Ми знамо и познаемо наш народ; он е готов, и ако е сиромашан, сваке жртве на народнѣ цельи приносити; али треба да му се у правом виду и чисто ствар представи, како стои, ако се мисли и на далѣ поверенѣ у нѣга имати. У седници управляюћег одбора српског народног позоришта од 10. януара 1863. брой 7. изриком е доконано, да се по новинама найтоплие препоручи радня и позив овога агента; а шта смо читали до сада о нѣму? Може се са правом рећи: готово ништа! Є ли до сад обнародован у новинама кои прилог кои е г. Крстић прикупио и економском одсеку у Н. Сад прислао? Є ли напоменута у напред рута тога агента, куда намерава ићи, да се народ у напред приправи? Та ми нисмо сви у том сретном положаю, да у материялном благостаню пливамо, но више манѣ изгледамо, од куда новаца да добиемо, па тек по томе кад имамо да можемо дати. Овако изненади нас исти агент са долазком, пак не имамо да дамо, а он не може се у свакой вароши и месту по неделю и две дана забавляти, ер сваки дан, а и пут новаца стае. Ми смо, како смо могли, за ово два три дана прилоге на издржаванѣ српског народног позоришта сакупили, и мислим, како се дало на брзу руку, са свотом прилога у пропорции нашега становништва ни найманѣ пред нашим светом постидни нећемо бити, узимаюћи у обзир, да е све едино само интелигентна класа прилагала; тако смо дакле у суми 112 фр. а. вр. сакупили, кои ћемо новац сутра економском одсеку у Н. Сад са тим изричним упутством послати, да се имена приложника у новина явно обнародую, ако пак то одсек у Н. Саду пропусти чинити, то ћемо принуђени бити сами у овом пошт. листу имена приложника обнародовати и рачун народу на пресуду поднети, да неби и найманѣ повода дали о нама зло мислити. Овом приликом морам пожртвованѣ овдашнѣг трговца и грађанина г. І. Остоића напоменути, кои е сам на исту цель 20 фр. а. вр. приложио, а по положаю нѣговом има се народ од нѣга и већему надати, да ће га наш народ славити и благосиляти навеки.

ш. У **Београду**, 29. октобра. Допустите ми кою реч „у смотреню просвете“. Међ оне заводе, кои овде помажу публици, да се може хранити душевном храном, спадаю у правом смислу, я мислим, само два: а та су два читалиште и народна библиотека. Читалиште е већ приватна ствар и ту, како било да било, боля и яча помоћ свакояко зависи од добре волѣ и помаганя саме публике, а од тога двога богме и напредованѣ и живльи живот; али у народной библиотеци сад се спремаю неке промене, за кое ћемо имати влади захвальивати. Доста е већ и то понезгодно, што е београдской публици непрестано на руци тако мало извора за заниманѣ душевним животом, али колико е и колико ту незгода! Неби се дало у малом простору ни поняти све! Сама пак потреба и само станѣ тога духовног живота мало по мало као да нам и преобразише библиотеку народну и као да іой непрестано спремаю нове преображае. Остало ми е на памети, да сам негде давно — пре неколико година — читао у новинама едан извештай о станю народне библиотеке, у коме брой лица, коя узимаю књиге из библиотеке, не беше дотегао ни до стотине. Данас ће, чини ми се, засецати далеко више, неколико пута толико. То е већ доста добар знак. А брой година ние голем, кои е начинио толику разлику. Похвална доброта и родолюблѣ г. Мише Анастасиевића, кои поклони држави на просветне цели свою сяйну палату (ми е у Београду можемо слободно тако називати да нас не буде никога стид), учини случай, коим е и локал народне библиотеке достойно према нѣной главной промени изменѣн. Из едне жалосне мрачне собе у куту едне куће, на крај вароши, чак према академии, а иза войничке касарне,

коіой се тешко мо[illegible]
блиотека смештена, она [illegible]
лико соба, у читаво едно лепо оделенъ држави поклонѣне куће. Музеј, у кои се пре могло доћи само по изузетку и с читавом поворком предходнога спремаия, сад има на другом бою исте куће свое особито станиште у две лепе, простране и светле собе. Старе ствари уређую се у ормане, слике се намештаю у галерию, у коіой веће данас имамо едан прави бисер, копию талиянске едне слике жене „краля Владислава," на коіой пише летопис 1293. а коя нам дође од наше кнегинѣ Юлие. Тиме се можемо с правом поносити.

Читава е ето врста, кое ствари, кое случаева, што притекоше у помоћ, те наша библиотека поста нешто, што томе имену болѣ при.личи, ер кою годину натраг била е зацело у вр.ло жалосном стању. Леп распоред кньига и угоде о место чини, да заведенѣ може болѣ служити оно me, чему и есте наменѣно, на име потреби публике; да може публици што у већой мери услужно б ити. Међутим неостае само на томе. Чуем, да ће е се од рачунске нове године, коя настае до кои да н, давати библиотекару іош едан чиновник у помо ћ, а да ће се тада отворити оделенѣ едно у библ иотеци, кое се већ спрема, у ком ће се моћи читати и у самом локалу, спремлѣно за угодност столи цама и писаћим потребама. То е одавна требало, и то е оно, на чему ћемо имати да лепо захвалимо влади.

Свак види, како се у свачем у и у свакой грани многостручног душевног рада и живота рамлѣ са слабог изображеня масе; а вер уйте, да се много и много ньих задоволява само с тиме, што ће узданути тога ради. Коя хасна од уздисаня! Я знам неколико сметня ширеню духовно г живота, кое би се с пет минута посла дале укл нити и савршено уништити, и о томе сам тако уве рен, да би ми их само казати валяло, па да се види сва хасна и без доказиваня. Треба рада, особито н ама, треба реформисати основу државе и живота, па ће нам се држава и живот после и сами затеѣ и реформисани без икакве наше муке! Метнуо би на срце нашим людима, нек мисле о практичком дел аню, како ће се, путовима за наше стене (и у нашем су духовном животу суште врлети и кршеви) у годним, провести жица изображеня и кньига и у най забачению колибу. Овако е, како ми се чини, мука с тиме продрети и у трговачки дућан.

Што се тиче ствари, о коіой сам говорио, она има и своих мана доста и довољно. Уз напредак се и то живлѣ опажа, а нетреба ништа више туна, него само добар практички поглед, кои ће промотрити, како се што од тога заведеня с потребама и околностима слаже, па да се одмах много и много коечега опази. Свака сума у буџету, кою министарство просвете може извоевати од законодавне власти на библиотеку, носи стоструку корист; већа е дика, већи благослов, што се годи више да на ту ствар. Ако игде, ту нека нема границе, на коіой се може осетити задовольство; ер смо далеко бачени, силно смо изостали, а то нам се найпосле ничим, ван просвете не може накнадити.

Господине Уредниче!

У вашем листу „Напредку" бр. 124. 1. нов. о. г. имате допис едан од 31. окт. из Новога Сада, гдѣ се явля, шта е било у сѣдници (од 29. окт.) управляюћег одбора Матице Српске. И будући да се ствар мое личности тиче, и казуе се ондѣ, шта сам се я у сѣдници свечано изјаснио, па будући е оно извѣстие само у толико истинито, да онай допис у 33. брою „Србобрана" „ние ушао са моим знанѣм и одобренѣм", а у осталом „да немислим нити имам икакова повода иступити из кньижевног друштва Матице Српске, нити свое руке од истог опрати" есте сасвим од рѣчи до рѣчи лажно и подметнуто; зато истини за любов непропуштам против тога изјаснити се и оградити, и вас умолити, да би сте мою ограду у ваш лист ставити доброту имали. Ер о томе (да ли мислим, или да л' повода имам иступити из друштва, или руке од истога опрати) нити е говора било, нити сам се я онако изјаснио, нити би по моему понятию о ствари икакова смисла то имало. Ако онай дописник незна, шта то значи из друштва Матице Српске иступити, я добро знам. Изјаснение мое сасвим другоячие гласи, и укратко се састои у томе: „да я како свагда досад тако и одсад желим, да Матица Српска у своме задатку напредуе, и да ћу я и дѣлом и совѣтом настояти, да напредуе, и да ћу свагда мнѣние мое у томе отворено и без сваког устручаваня на свом мѣсту у Матици Српской казати, и ако ми што неповольно буде, хоћу се с мнѣнием моим и одцѣпити, као што се већ случай едан догодио, гдѣ сам се я заедно с предсѣдателѣм од вишине гласова оддѣлио. — Ако ли е до тога дошло, да се и оно, што се у сѣдници каже, изврће и подмеће, и на явност сасвим дру-

по[illegible]ано, и нетреба [illegible]
нагађаня, да се слѣдства предвиде, кои пре или после слѣдовати мораю. Са овим дакле изјаснением я се светчано противу лажног реченог известия и подметаня ограђуем.

У Новом Саду 2. новембра 1864.

Др. Іован Хаџић-Светић.

Троедна кралѣвина.

— Како „Агр. Ц." пише, удесио е баурат Цетел саборну дворану хрватску у Загребу тако, да ће она имати 131 место за заступнике; лева и десна страна оделиће се од средине; у среди према местима амфитеатрално поставлѣним биће кралѣвски престо, десно од престола председништво, пред овим говорница, а према овой сто за брзописце. Десно од председника столице за 3 католичка бискупа, пред ньима столица за арцибискупа загребачкога. Лево од престола биће столице за 2 православна владике и пред ньима за патриярха. На галерии биће ложе за кр. владу, за достоянственике, журналисте; за публику биће 52 седишта и 150 стоишта.

— У Загребу добиће банку за позаймльиванѣ новаца економима.

— Као што е познато, губернатор далматински барон Мамула бави се сада у Бечу. У Задру се домишляю, да е он отишао у Беч, што влада намерава чинити неке кораке за споенѣ Далмациие са Хрватском; други веле, да се пут губернаторов тиче мера за могући случай неприятельскога нападаня на далматинско приморѣ; напоследку веле трећи (али ови имаю више повереня него искуства), да се пут овай тиче србскога езика и нѣговога завођеня у явне послове.

— Из градишке регименте опет су, како „Славонац" пише, довукли у Пожегу марвену кугу.

Аустрия.

— Предходно судско испитиванѣ са уредником „Ост унд Веста" г. Александром Сандићем већ се почело. Бранитель г. Сандића биће др. Вилас.

— Устанак у Млетачкой іош ние угушен, ер званичне млетачке новине являю за неке сукобе са войском. Революционарска партия талиянска све могуће чини, да се у Млетачкой организую малене чете, што и бива. Мациниови агенти муте по земльи, власти затвараю подозрителне люде. Париске новине послале су у Млетке нарочите дописнике за догађае у Млетачкой.

— У Галиции е обсадно станѣ у толико олакшано, што осим велеиздајства и нарушаваня явнога мира, сва остала злочинства и преступи, што су досада били упућени на войничке судове, долазе опет пред грађански суд.

— Фмл. барон Паумгартен наименован е за губернатора и командуюћег ђенерала у Галиции, као и за командуюћега у Буковини.

— Руска влада изявила е свою готовост, да пусти све аустриске поданике, кои су се у польской революции компромитовали.

Азия.

Из Калкуте у источной Индии явля се, да е тамо 23. септембра о. г. страшна бура беснила. Силне лађе пропале су. Два пароброда натерала е хала на суво. Брое, да е 120 лађа пропало, 12,000 люди да е платило главом. Штету еспапе на 200 милиона. Велики део вароши стои под водом, исто тако и места, што су на обали мора и Гангеса.

НАЙНОВИЕ.

Беч 2. нов. Данас е 3-ћа сесия држ. савета свечано отворена престолном беседом царском. Беседа споминѣ многа споляшња и унутр. питаня, али се из нѣ неможе ништа поуздано изводити за будућу владину политику. Ово е главно из нѣ.

Чим се сврши сесия ширега райкерата сазваће се ужи. Такођер се цар нада, да ће се у источной половини царевини уставна радня наново моћи почети, као што већ у Ерделю лепо цвета. Око тога ради влада озбильно. Поверенѣ и право увиђенѣ водиће к спасоносном успеху.

Поводом приманя метик. круне чрез надвойв. Макса морала су се азнатска права уредити. Влада се добро слаже и у приятельском е сношеню са великим евр. силама. Цар ће ова одношеня далѣ наставити и одкланяти споляшнѣ запите. Повод дуготрайним распрама у северной Немачкой уклонѣн е. Немачка ће према томе бити сложна ради свое безбедности и благостаня, као и ради равновесия европскога.

Цар се нада, да ће се обе станѣ у Галиции скорим укинути. Незгодне новчане околности европске имале су уплива и на аустр. финансию. Штедиће се у држ. финансию и може се очекивати ко-

[illegible]
ложити прорачуни [illegible]
за 1862. подиће се райкерат, [illegible]
предлози за уређенѣ непоср. пор[illegible]
малява се лични порез.

Райкерату ће се предложити преговор[illegible] царинском питаню. Такођер зак. предлози [illegible]ђенѣ нових гвозд. путова. Цар се нада да индустрия опоравити од удараца. Поднеће се предлози за унапређенѣ нар. економие.

Млетачка. Из Удина се явля, да су се мо нове бритовничке чете появиле и да войска т мошня ние довольна била да то предупреди. Бил е и сукоба крвава.

Рим. Папа е одбио свако попуштанѣ.

Турин 31. окт. Ламармора у парламенту рече, да франц. цар жели тал. единство. Римско питанѣ тавно е, треба времена да се реши. Ламармора се нада, да ће Наполеон помоћи Италии и у Млетцима. Због Млетака може се што решити; он мисли, да е цар аустр. могао се у томе на што ново решити.

Беч 2. нов. Аустрия е заключила световати папи помирльивост спрам Француске.

Цетиня 29. окт. Кнез Никола издао е закон о наследству у породици Нѣгушком. Далѣ е наредио, да се сваки Црногорац снабдѣ ђебаном, ер само Бог зна, шта будућност скрива.

ТРГОВИНА.

Т. К. — Нови Бечей 31. окт. Ове неделѣ био е довоз ране врло слаб. Економи су яко ударили у оранѣ и сеянѣ. Цене стою као и прошле неделѣ, само е кукуруз са 10 нов. по вагану скочио. Жито е од 2 фр. 60 н. до 2 ф. 70 нов., кукуруз по 1 ф. 20 нов., ечам по 1 ф., зоб по 1 ф. врхом

Од Аде до Србска Бечея манѣ има купаца, а манѣ и продаваца. Цена е житу од 2 ф. 40 нов. до 2 ф. 50 н. ваган кукуруза по 1 ф., ечам по 1 ф., зоб по 1 ф. разом.

Време е приятно есенѣ, само е ладно.

— Године 1862. распослале су поште у Аустрии 112,600,000 комада писама, 34,764,914 комада новина, дакле на главу долази 3 писма, а ни целе едне новине! Штемпли много е ту крив. Напротив у Енглеской долази на главу скоро 22 писма и 21 новине, у Француской 8 писама и скоро 6 новина, у Швайцарской 13 писама, 9 новина.

— Намерава се основати трговачко друштво под именом „дунавско трговачко друштво" са капиталом од 20 милиона фор.

Бечка берза од 4. новембра.

Металици — — — — — — — —	71.50
Нар. заим — — — — — — — —	80.
Акциие народне банке — — — — —	783
„ кредитног завода — — — — —	94.95
Сребро — — — — — — — —	115 75
Дукати — — — — — — — —	5 53

ОГЛАСИ.

Кньижевна обява.

Други и трећи део „Александра великог, цара македонског", с латинског у србском преводу од Стевана Павловића, налази се у кньижари подписанога. Ко их жели купити, а особито уписници, нека се изволе у истой кньижари явити. Цена е другом делу 87 нов. а. вр. а трећем 1 фр. а. вр.

У Новом Саду 28 Октобра 1864.

Коста Лазаревић,
28—2—2 закупник епископске штампарие.

Ред пловидбе

путнички пароброда од 4/16. Новембра до конца паробродства.

Из Новог Сада у Земун: сваког четвртка и неделѣ у 3 сата поподне. Из Новог Сада у Оршаву: сваког четвртка у 3 сата поподне. Из Новог Сада у Пешту Сваког понедельника и четвртка у ½ 1 сата поподне.

У Новом Саду 4/16 Новембра 1864.

Одправничтво
I. ц. к. повл. дунавског паробродског
33—1—3 друштва.

Майдан Кречни

где се копа и пали креч дае се под аренду на три године дана од 1. януара 1865 године. Исто тако и

ПРКОС

крчма код Ирига издае се на три године дана под аренду од 1. януара 1865. године. Лицитация ће бити у неделю 8. новембра о. г. у 2 сата после подне у манастиру Опову. 29—2—2

Данашнѣм брою приложен е позив на предплату на кньигу: Миливой и Златое.

Власник Д. Медаковић. Уредник Ђорђе Поповић. Брвотиском Епископске печатнѣ.